

**Gulyás Balázs**  
Elnök





**Jakab Roland**  
Vezérigazgató

2024.12.05.

# A HUN-REN megújulása

Mérföldkövek és célok

# Az átalakítás koncepciójának kidolgozását átfogó elemzések és értékelések előzték meg

	Téma	Módszertan	Elemzés tárgya
<b>Nemzetközi benchmark</b> 	Kutatási kapacitások, finanszírozás, szervezet és irányítás, tudományos teljesítmény elemzése	Scopus, Cordis és nyilvános kutatóhálózati beszámolók elemzése	18 ország, 24 kutatóhálózat
<b>HUN-REN elemzése</b> 	Kutatási és innovációs kapacitások, finanszírozás, tudományos teljesítmény, együttműködések, kutatási témák, kitörési pontok és megatrendek	MTMT, Scopus és HUN-REN beszámolóadatok elemzése	HUN-REN
<b>Nemzetközi értékelés</b> 	Kutatóhelyek KFI teljesítménye	Önértékelés, adatok, legnagyobb projektek alapján, előzetesen megadott szempontrendszer szerint, személyes interjúkkal, 100 kiemelkedő kutató részvételével	HUN-REN kutatóközpontok és kutatóintézetek
<b>Stratégiai projekt (munkacsomagok)</b> 	Nyolc, stratégiai témákra fókuszáló munkacsomag cselekvési terve	Közös keretrendszer alapján, saját napirenddel	A legfontosabb szervezeti és irányítási kérdések

# A kutatóhálózat működésének feltárt problémái rendszerszintű átalakítást igényelnek, elemenként nem orvosolhatók



## Alacsony bérek

Az átlagbérek európai összehasonlításban **rendkívül alacsonyak**, a kutatói utánpótlás és a kiváló kutatók megtartása **nehézségekbe ütközik**, nincs életpálya-modell.



## Finanszírozás alacsony szintje

A finanszírozás jelenlegi alacsony szintjével kapcsolatos problémák **költségmegtakarítással nem orvosolhatók**, a működés alulfinanszírozott, **ezért többlet-erőforrás szükséges**.



## Bázisalapú finanszírozás

**Nem ösztönöz teljesítményre**, sem hálózati, sem kutatóhelyi, sem egyéni szinten. **Teljesítményalapú finanszírozásra és teljesítmény-menedzsment rendszerre van szükség.**



## Költségvetési gazdálkodás rugalmatlansága

A működési modell megváltoztatása szükséges a **gazdálkodás és működés korlátainak lebontásához**, mivel az **államháztartási szabályokon belüli működés rendkívül nehézkes**.



## Vagyon feletti rendelkezés korlátai

**Az ingatlanvagyon az MTA tulajdonában van**, annak fejlesztése, a felelős gazdálkodás, az ingatlanok menedzselése így **nehézségekbe ütközik**.



## Irányítási rendszer problémái

**A Központ** jelenleg koordinál, de nem ad megfelelő keretet a működéshez, a kutatóhelyek jelentős részében a **stratégiai és operatív menedzsment javítható lenne**.



## Hálózati szintű működés hiánya

Sem szakmai, sem funkcionális szempontból nem hatékony a működés, **a szinergiák nincsenek kihasználva**.



## Kutatási témák portfóliója

A kutatási témák **széttartók és egy részük nincs összhangban a magyar társadalmi és gazdasági célrendszerrel**, a kutatási portfólió tudatosabb menedzsmentjére van szükség.

# Az új modell alapelvei a HUN-REN kezdeményezésére kerültek be a törvénytervezetbe

## A törvénytervezet mérföldkövei



### Stratégiai workshop

- A működés legfontosabb problémáinak bemutatása
- A jövőkép alappilléreinek ismertetése

### IT állásfoglalás

- Az Irányító Testület állásfoglalása az új modell legfontosabb elemeiről

### Benyújtás

- Törvényjavaslat benyújtása az Országgyűlés részére

### Hatályba lépés

- Törvény hatályba lépése

### Alkalmazás

- A törvénytervezet kutatóhelyeket leginkább érintő (többek között jogállásra, finanszírozásra vonatkozó) pontjai 2025. április 1-jén lépnek hatályba

# A kihívásokra jobban reagáló, együttműködő, teljesítményelvű és hatékony hálózattá szeretnénk válni



## Az átalakítással elérni kívánt fő célok

### Multidiszciplinaritás

Hálózati szemlélet és működés kialakítása, amely **multidiszciplináris válaszokat kínál a komplex társadalmi és gazdasági kihívásokra.**

### Hasznosítható eredmények

Olyan kutatási portfólió kialakítása, amely **egyensúlyt teremt az alap- és az alkalmazott kutatások között**, figyelembe véve a társadalmi-gazdasági **hasznosíthatóságot.**

### Hatékonyság

**A hálózati működés előnyeinek kihasználása az alaptervekenyességek mellett az azokat segítő területeken is.**

### Teljesítményelv

**Teljesítményalapú bérezési rendszer** bevezetése, amely jelentős fizetésemelést biztosít, valamint az egyéni célok és eredmények díjazását is lehetővé teszi.

### Életpályamodell

**Életpályamodell kialakítása a kutatókra és a kutatást segítőkre**, a kutatói utánpótlás feltételeinek javítása, tehetségek bevonása és gondozása.

### Infrastruktúra

**Saját tulajdonú ingatlan és minőségi munkakörnyezet, modern infrastruktúra biztosítása.**

### Nemzetközi beágyazottság

**Nemzetközi kapcsolatok erősítése, külföldi kutatók bevonása, a globális trendek követése.**

### Szemléletváltás

**A közös célokat, az együttműködést és az értékláncot** előtérbe helyező működés.

# Az új modell megőrzi a kutatási intézmények jogi személyiségét és hatékony irányítást és tesz lehetővé



## Jogi státusz

- A HUN-REN **sajátos jogállású jogi személy**
- A jelenlegi kutatóközpontok és önálló kutatóintézetek **tevékenységüket jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységként** folytatják tovább (jogutódlás)
- A HUN-REN-re **a Ptk-ban** foglalt jogi személy általános szabályait kell alkalmazni
- **Államháztartáson kívüli** működés
- **Alapítói jogokat** az IT (azaz **önmaga**) gyakorolja
- **Nem KEKVA!**



## Irányítási struktúra

- **Irányító Testület:** ügyvezető és döntéshozó szerv, hét főből áll
- **Elnök:** a HUN-REN képviselője és az Irányító Testület vezetője
- **Vezérigazgató:** operatív vezető
- **Tudományterületi alelnökök:** a kutatási intézmények tudományos és innovációs tevékenységének koordinálói
- **Kutatási intézményvezetők:** a tudományos kutatást végző kutatási intézményeinek vezetői



## Vagyonelemek tulajdonjogának rendezése

- A HUN-REN kutatóintézetei által használt, az **MTA tulajdonában** lévő vagyonelemek **állami tulajdonba vétele** adásvétel útján
- Ezt követően a vagyonelemek **HUN-REN tulajdonba adása**
- Az átalakulás **nem befolyásolja a jelenleg az intézmények tulajdonában álló** vállalati részesedések és ingóságok helyzetét

# A teljesítményalapú finanszírozás jelentős forrásemeléssel jár együtt, megteremtve az életpályamodell alapjait



## Teljesítményalapú finanszírozás

- **Huszonöt évre szóló keretmegállapodás:**
  - a finanszírozás elvei és biztosítékai
  - az együttműködés rendje
- **Hat évre szóló részletes feladatfinanszírozási megállapodás:**
  - támogatott kutatási irányok, témák
  - szabad témaválasztás alapján végzendő felfedező kutatások
  - tevékenységek vállalt volumene, indikátorrendszere, eredményelvárásai
  - a támogatás eredményekhez igazodó mértéke
  - értékkövetés



## Forrásemelés

- **2025: +50%** (18 mrd Ft) és egyszeri, az átalakuláshoz kapcsolódó 3 mrd Ft
  - **2026: +75%**
  - **2027: +100%**
- A támogatás 2027-re 97 mrd Ft-ra nő**



## Életpályamodell

- **Bérrendezés minden munkatársra**
- **Teljesítményalapú munkakör- és bérstruktúra**
- Kiszámíthatóságot és ösztönzést biztosító **„tenure track” létrehozása**



## Hatékony szervezetrendszer

- **Központi szolgáltató funkciók létrehozása**
  - funkcionális szolgáltatások
  - kutatást és innovációt segítő szolgáltatások
- **Szakmai és funkcionális szinergiák kihasználása**
- **A kutatóintézetek kapacitásait hatékonyabban tudják az alaptevékenységek ellátására koncentrálni**
- Nemzetközi (francia, spanyol, német, japán, szingapúri) példák alapján

# A kutatási intézmények és a tudomány képviselőinek az új irányítási modellben jelentős, meghatározó szerep jut

## Jogszábatervezetben leírt modell

**Intézményvezetői  
Kollégium**

**Tudományos  
Tanácsadó Testület**

**Irányító Testület  
(7 fő)**

**Felügyelőbizottság  
(3 fő)**

**Elnök**

**Vezérigazgató**

**Kutatási  
Tanács**

**Tudományterületi  
alelnök**

**Kutatási  
Tanács**

**Tudományterületi  
alelnök**

**Kutatási  
Tanács**

**Tudományterületi  
alelnök**

Kutatási intézmény 1

Kutatási intézmény 2

Kutatási intézmény n

Kutatási intézmény 1

Kutatási intézmény 2

Kutatási intézmény n

Kutatási intézmény 1

Kutatási intézmény 2

Kutatási intézmény n

➤ Az Irányító Testület munkáját a kutatási intézményvezetőkől álló, konzultatív jogkörrel rendelkező **Intézményvezetői Kollégium** segíti.

➤ Az Irányító Testületet a javaslatvételi, véleményezési jogkörrel rendelkező **nemzetközi tudományos tanácsadó testület** támogatja.

➤ **Tudományterületi alelnökök:** a kutatási intézmények tudományos és innovációs tevékenységének koordinálói a három nagy tudományterületen.

➤ A tudományterületi alelnököket **Tudományterületi Kutatási Tanácsok** segítik.

➤ **Kutatási intézményvezetők:** a tudományos kutatást végző kutatási intézmények vezetői.



## A politikától független működés biztosítékai

### Az IT összetétele

A HUN-REN irányítási struktúrájában továbbra is a **többségében a tudomány művelőiből álló Irányító Testület** a döntéshozó szerv.

### Az IT hatásköre

Az **IT azonos hatáskörökkel** bír majd, mint jelenleg, erről az Alkotmánybíróság is megállapította, hogy megfelel a tudományos kutatás szabadsága elvének.

### Alapítói jogok

Az **Irányító Testület kapja meg az alapítói jogok gyakorlását**, és az nem marad a HUN-REN-t formálisan létrehozó miniszternél.

### Összeférhetetlenség

A HUN-REN Irányító Testületének tagjaira, a vezérigazgatóra, a felügyelőbizottság tagjaira a törvénytervezetben **szigorú összeférhetetlenségi szabályok** vonatkoznak..

### Legfontosabb döntések

A tudományos kérdésekkel kapcsolatos döntések meghozatalához az **IT tudományos tagjai többségének jóváhagyása szükséges.**

### Tanácskozási jog az IT-ben

A **kutatási intézmények vezetői által delegált** legfeljebb 3 fő tanácskozási joggal, rotációs rendszerben részt vehet az IT ülésein.

### Intézményvezetői Kollégium

A kutatási intézmények vezetői **Intézményvezetői Kollégiumot** hoznak létre, amely évente legalább kétszer összehívandó és konzultatív joggal **segíti az IT munkáját.**

# A kutatási intézmények vezetői a jövőben is maguk döntenek az intézmény működését érintő alapvető kérdésekben

